

Deur Carin Krahtz, samesteller

**INGONYAMA EN ANDER MAATS MET
LEEUEHARTE – 'N
KORTVERHAALBUNDEL**
**MEMORANDUM: POST-LEES
KONTEKSTUELE VRAE**

Beste Opvoeder

Hierdie gratis aanlyn gids vir *Ingonyama en ander maats met leuehart* is saamgestel om die gebruik van die boek as assesseringsmiddel in die klas te vergemaklik. Dit bied taalonderwysers die geleentheid om hul werkslading te verlig deur die assesseringsoefeninge net so te gebruik of aan te pas om in hul leerders se spesifieke behoeftes te voorsien (veral in die geval van oop vrae en rubrieke). Daar is in elke oefening gepoog om met ’n wye verskeidenheid **vrae die gepaste vlakke van Bloom se taksonomie vir elke graad te dek**. Ook in dié verband staan dit die onderwyser vry om aanpassings te maak.

Antwoorde wat op oop vrae verskaf word, dien bloot as voorbeeld van hoe ’n goeie antwoord sou kon lyk; opvoeders behoort hul eie diskussie te gebruik wanneer hulle merk. Die **rubrieke** is van so aard dat hulle leerders se selfvertroue bou eerder as om foute uit te wys, aangesien die fokus is op wat leerders kán doen. Die kriteria van die rubrieke is in eenvoudige taal gestel sodat leerders maklik kan verstaan waarvoor hulle bepunt word. Die **verrykingsaktiwiteite** bied vir meer gevorderde leerders die geleentheid om hul kreatiewe denke in te span om hul taalvaardighede verder te ontwikkel.

Ingonyama en ander maats met leuehart bevat vrae wat die leesproses en die inhoudsareas in ag neem (*Kurrikulum- en assesseringsbeleidsverklaring*, Afrikaans Eerste Addisionele Taal, Intermediêre Fase, bl. 11)

Leerders behoort aangemoedig te word om vrae in volsinne te beantwoord, behalwe wanneer die opdrag is om te “noem” of te “benoem” of duidelik iets anders van die leerder verwag, bv. om ’n aanhaling te gee of ’n blokraai te voltooi. Sinskonstruksie en woordvolgorde is egter dikwels die grootste uitdagings van Afrikaans vir tweedetaalsprekers. Begrip en inoefening van die STOMPI-metode is daarom belangrik, hoewel dit nooit ten koste van genotvolle assosiasies met die gebruik van Afrikaans behoort te wees nie. Praat, lees en luister bly dus belangrike komponente in die aanleer van Afrikaans as addisionele taal.

Hierna verskyn ’n opsomming van die STOMPI-metode wat leerders kan help om selfvertroue vir die skryf van volsinne te ontwikkel.

– Carin Krahtz

STOMPI-metode

Die onderstaande STOMPI-metode is handig om jonger leerders én ouer, vaardiger lesers met woordorde in sinne te help. Ons bied dit in Engels vir addisionele taal-leerders aan.

STOMPI werk so:

SUBJECT

ONDERWERP

- Usually at the beginning of a sentence.
- Explains what the sentence is all about.
- **Answers the “who” and the “what” question.** (Who is doing what?)

VERB 1

WERKWOORD 1

- First verb in a sentence.
- Divided into two categories:
 - **Present tense:** Main verb (the only verb) in a sentence; NO VERB 2.
 - **Past AND future tense:** First verb in the sentence = **auxiliary verb** (the helping verb).
 - Examples of Afrikaans **past tense auxiliary verbs:** *bet, wou, sou, kon, moes*
 - Examples of Afrikaans **future tense auxiliary verbs:** *wil, sal, kan, moet*

TIME

BYWOORDELIKE BEPALING VAN TYD

- Tells you the time.
- **Answers the “when” question:** when (*wanneer*) → time (*hoe laat*) → duration (*hoe lank*), etc.
- Examples: *nou, later, vanmiddag, môre, daar, gister, beeldag, gou-gou, vyfuur*

OBJECT

VOORWERP

- What [VERB] the subject? (What is the subject’s relation to the object?)
- Examples: . . . *die hond, . . . my ma-bulle, . . . Tracy*

MANNER

BYWOORDELIKE BEPALING VAN WYSE

- **Answers the “how” question.** (How is it being done?)
- Adverb of manner can be used in degrees of comparison, e.g. *lekker, lekkerder, die lekkerste, klein, kleiner, die kleinste*.

PLACE

BYWOORDELIKE BEPALING VAN PLEK

- **Answers the “where” question:** where (*waar*) → whereto (*waarheen*) → to what place (*waarnatoe*), etc.

VERB 2

WERKWOORD 2

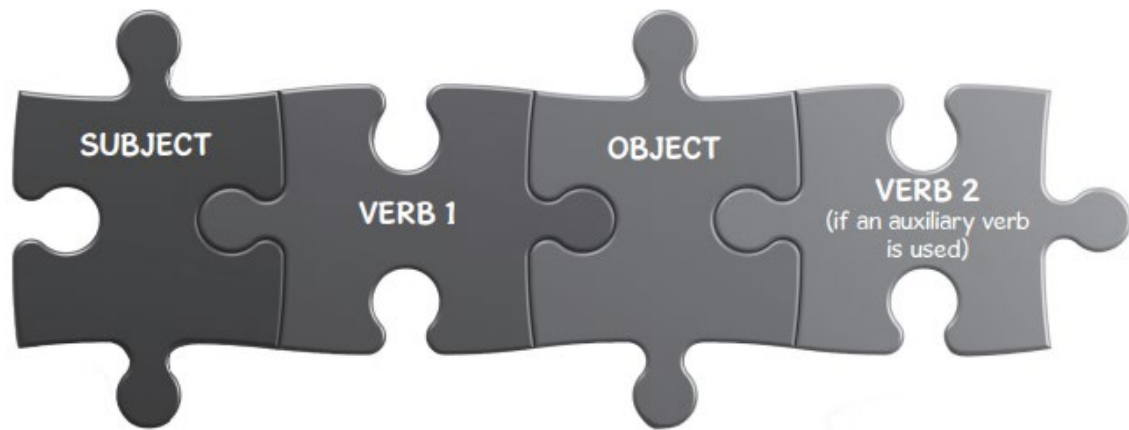
- Second verb of a sentence. REMEMBER: You cannot start a sentence with the second verb.
- Two categories of Verb 2:
 - **Present tense:** NO SECOND VERB.
 - **Past and future tense:** Verb 2 is the MAIN verb of the sentence.
 - Past tense prefix **ge-** + verb, e.g. *geslaap, gedrink, gery, gespeel*, etc.

INFINITIVE

INFINITIEWE VORM

- **Answers the “why” question** = tells you **the reason** for what is said at the beginning of the sentence.
- Includes everything from the infinitive “**om . . . te**” up to the end of the sentence.

Basiese Afrikaanse sinne bevat die volgende:

Leerders kan sinne met die STOMPI-metode formuleer soos wat die vraag vereis. Voorbeeld:

S	VERB 1	T	O	M	P	VERB 2	I
Wally							
Wally	eet.						
Wally	eet		sy toebroodjie.				
Wally	eet	vandag	sy toebroodjie.				
Wally	eet	vandag	sy toebroodjie	vinnig.			
Wally	eet	vandag	sy toebroodjie	vinnig	op die speelgrond.		
Wally	eet	vandag	sy toebroodjie	vinnig	op die speelgrond		om tyd te spaar.
Wally	het	gister	sy toebroodjie	vinnig	op die speelgrond	geëet.	om tyd te spaar.
Wally	sal	môre	sy toebroodjie	vinnig	op die speelgrond	eet.	om tyd te spaar.

Die punttoekenning en lengte van verrykingsaktiwiteite is op die voorgestelde kurrikulumvereistes geskoei. U kan, bv. die lengte van die teks verkort of verleng soos dit van die graad van onderrig vereis word. Die verrykingsaktiwiteite kan dus as assesseringstake benut word. Gebruik die riglyne hier onder:

Lengte van tekste vir Eerste Addisionele Taal in die Intermediêre Fase			
TAAK	GRAAD 4	GRAAD 5	GRAAD 6
Paragraaf <ul style="list-style-type: none"> • Woorde • Sinne 	30–40 woorde 6–8 sinne	40–50 woorde 8–10 sinne	50–60 woorde 12–16 sinne
Mondelinge, kreatiewe tekste soos oorvertelling of die vertel van stories	100–120 woorde	120–130 woorde	130–150 woorde
Geskrewe kreatiewe en inligtingstekste, bv. oorvertellings, stories, verslae	Ten minste 50 woorde 1–2 paragrawe	Ten minste 100 woorde 3 paragrawe	Ten minste 150 woorde 5 paragrawe
Langer transaksionele tekste, bv. briewe	Slegs inhoud 40–60 woorde	60–80 woorde	80–100 woorde
Korter tekste, bv: <ul style="list-style-type: none"> • boodskappe, notas • opsommings, dagboek • inskrywings, beskrywings 	20–30 woorde 30–40 woorde	30–40 woorde 40–50 woorde	40–60 woorde 50–60 woorde

Uitgebreide leeswerk word in die kurrikulum vereis – u moet u leerders aan verskillende tekstipes voorstel (sommige assesseer) én die lengte van uitgebreide leeswerk hier onder as riglyn gebruik. Onthou, die lengte van uitgebreide leeswerk is nie voorgeskryf nie omdat dit van die tipe teks asook die moeilikheidsgraad en die leesvlakke van die leerders afhang, daarom het die samesteller van die bundel, *Ingonyama en ander maats met leueharte*, die skrywers se verhale ook volgens moeilikheidsgraad en leesvlakke gekeur. Gebruik die riglyn soos dit in die *Kurrikulum- en assesseringsbeleidsverklaring* op bl. 29 uiteengesit is:

Lengte van tekste vir Luister en Lees in Eerste Addisionele Taal in die Intermediêre Fase			
TAAK	GRAAD 4	GRAAD 5	GRAAD 6
Langer luistertekste, bv. storie, onderhoude, drama en nuusverslae	100–150 woorde of tot 5 min.	100–200 woorde of tot 5 min.	150–250 woorde of tot 5 min.
Korter luistertekste, bv. aankondigings, inligtingstekste, instruksies en aanwysings	40–60 woorde /1–2 min.	50–70 woorde/ 1–2 min.	60–80 woorde /1–2 min.
Leesbegrip	100–150 woorde	150–200 woorde	200–250 woorde

Rubrieke ingesluit in hierdie memorandum en gids:

Visuele teks (illustrasie); lys; plakkaat; dialoog; poskaart; ontwerp (visueel/geskrewe); kort boodskap (WhatsApp); reisplan; advertensie; paragrawe; vriendskaplike brief.

Ouma Odelia en die groot Kedoef! (bl. 4)

Nelia Engelbrecht

1. Anja moet op die plot by haar ouma bly, want haar ouers is oorsee. ✓ (1)
2. Ouma Odelia se fiets het 'n klokke ✓, dit is lank ✓ en het twee sitplekke ✓ en twee pedale ✓. Dit het 'n skopgraafarm ✓. (5)
3.
 - bont serp ✓
 - bou 'n vreemde fiets ✓
 - pienk sonhoed ✓
 - pers skoene ✓
 - beste ouma ✓ (5)
4. Ouma Odelia se slang se naam is Skubbe. ✓ (1)
5. Die brandweer is besig om 'n veldbrand buite die dorp te blus. ✓ (1)
6. trieng-trieng ✓
toet-toet ✓
kedoef OF kedoef-kedoef ✓ (3)
7. c. vergelyking ✓ (1)
8. Ouma Odelia se olifant lig die boomstomp op waaronder meneer De Beer vasgekeer is. ✓ (1)
9. Ja, ek sal van so 'n ouma hou ✓, want ek sal met haar troeteldiere wil speel ✓.
(Opvoeder: Aanvaar ook nee-antwoorde met sinvolle motiverings.) (2)

TOTAAL: 20

Verrykingsaktiwiteit (bl. 5)

1. eksentriek = buitengewoon, onkonvensioneel, effe vreemd ✓ (1)
2. *Enige goed gemotiveerde antwoord in 'n volsin.* ✓✓ / (2)
3. **Rubriek: Beskrywende illustrasie**

Illustrasie van Ouma Odelia		
Gepaste byskrifte	4	
Netheid	1	
Kreatiwiteit	1	
Spelling	1	
TOTAAL	7	____ / 7

(7)

TOTAAL: 10

Ingonyama (bl. 9)

Annelie Ferreira

1.
 - a. Nee. ✓ (1)
 - b. *Enige drie van die volgende:*
 - Hulle sit en slaap. ✓
 - Hulle ruil soms geselsies uit. ✓
 - Hulle gaan soms toilet toe. ✓
 - Aan die einde van die jaar kan hulle nie die meisie se naam onthou nie. ✓ (3)
2. Die nuwe onderwyser is anders, want hy gesels met haar/verstaan haar/bemoedig haar/sien dat sy 'n leuehart (leuemoed) het. ✓ (1)

3. *Enige twee van die volgende:*
 - Die meisie maak soggens vir die kleintjies pap. ✓
 - Sy sit die kleintjies se klere reg. ✓
 - Sy maak water warm vir hulle om te kan was. ✓ (2)
4. Nee ✓, dis nie die meisie se broers en susters nie, want haar umami (ma) neem weerlose kinders in haar sorg ✓. (2)
5.
 - a. *Enige gepaste sinvolle antwoord, bv. Hy sien die meisie is so moedig soos 'n leeu.* ✓ (1/2)
 - b. *Figuurlik* ✓ (1/2)

TOTAAL: 10

Verrykingsaktiwiteit: Ontsyfer woorde (bl. 9)

1. Ingonyama ✓
2. onderwyser ✓
3. leeu ✓
4. skoolhek ✓
5. meisiekind ✓

TOTAAL: 5

Die getuie (bl. 13)

Jaco Fouché

1. George se ma en pa is die eienaars van die ABC-sentrum. ✓ (1)
2. *Enige geskikte antwoord in 'n volsin, bv. Ek dink George se pa het gesê hy mag nie meer met Laurie speel nie.* ✓ (1)
3.
 - a. 'n Getuie is iemand wat 'n bepaalde gebeurtenis sien of meemaak. ✓ (1)
 - b. Annie is die getuie ✓, want sy sien hoe George en Laurie die stoorkamervenster breek ✓. (2)
 - c. misdade. ✓ (1)
4. Annie is teleurgesteld, want George tree anders teenoor haar op wanneer Laurie by is. ✓ (1)
5.
 - a. Waar ✓ (1)
 - b. "Julle mag nie!" roep Annie." ✓ OF: "Ek gaan my pappa sê." ✓ (1)
6. *Enige geskikte antwoord in 'n volsin, bv. Annie druk haar vingers in haar mond om te keer dat sy vir almal sê wat gebeur het.* ✓ (1)
7. *Enige geskikte antwoord wat sinvol gemotiveerd is, bv. Ja ✓, Annie is 'n goeie maat vir George en Laurie, want sy probeer hulle keer om die verkeerde ding te doen ✓ en sy hou hulle geheim ✓.* (3)
8. George en Laurie mag vir 'n tyd nie met mekaar speel nie. ✓ (1)
9. *Enige geskikte antwoord in 'n volsin, bv. Ek dink Annie dink oor wat gebeur het en wil nie vir haar ouers daarvan vertel nie.* ✓ (1)

TOTAAL: 15

Verrykingsaktiwiteit (bl. 14)

1. Voorbeelde van items op die lys – gebruik eie diskresie om te merk:
nuwe ruitglas, 'n leer, stopverf (*clay putty*), 'n maatband of liniaal, handskoene, 'n houer/drom vir die stukkende glas, 'n hamer en spykers (indien die raam van hout is), ouer-/voogtoesig. (5)
2. *Enige geskikte opskrif, bv. George en Laurie se benodigdhede om die ruit te kan vervang.* (1)
3. *Enige geskikte antwoord in twee volsinne, bv. Die ouers/voogde moet seker maak dat die seuns hulleself nie met die glas sny nie. Die ouers/voogde moet seker maak dat die seuns ná die tyd opruim waar hulle gewerk het.*
Twee punte vir die 2 sinne, een punt vir spelling, een punt vir sinskonstruksie. (4)

TOTAAL: 10

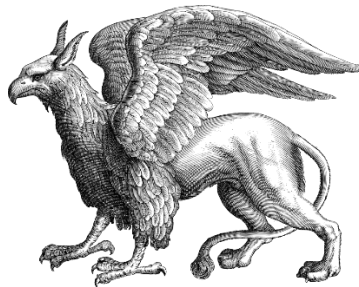
Die weerligvoël (bl. 18)

Troula Goosen

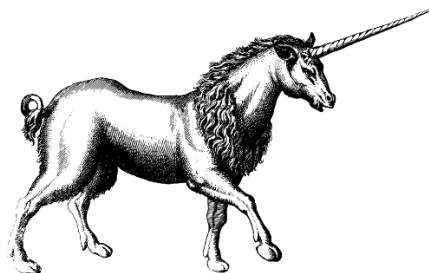
1. Die weerligvoël ✓, 'n griffioen ✓, 'n eenhoring ✓ en 'n draak ✓ (4)
2. Imke dink nie die winkel maak geld nie, want die deur het nie eens 'n knop nie. ✓ (1)
3. *Enige geskikte antwoord in 'n volsin, bv. Ek dink Imke rol haar oë, want sy dink nie Themba se storie is waar nie.* ✓ (1)
4. Imke en Themba reël dat kinders op Saterdag teen 'n fooi gaan luister na die mannetjie se stories oor mitologiese diere. ✓ (1)
5. *Enige geskikte antwoord wat sinvol in 'n volsin gemotiveer is, bv. Nee ✓, die mannetjie wil bloot die eier by sy versameling voeg ✓.* (2)
6. c. weerlig. ✓ (1)

TOTAAL: 10

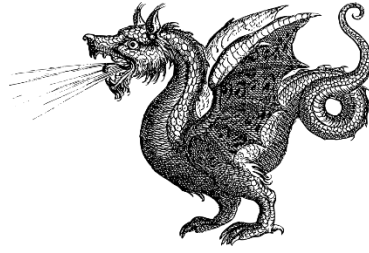
Verwysings vir konteks: Mitologiese gediertes wat in die verhaal voorkom

Griffioen

Eenboring

Draak

Verrykingsaktiwiteit (bl. 19)

Ontsyfer die mite

H	O	K	B	O	K	I	G	L	O
S	K	W	A	N	T	F	R	D	X
L	E	E	N	H	O	R	I	N	G
K	R	E	K	S	E	N	F	O	J
M	V	R	R	K	G	O	F	I	R
R	K	L	O	D	A	E	I	E	R
L	M	I	T	E	N	E	O	N	A
C	O	G	T	L	G	R	E	L	A
T	I	V	O	N	S	I	N	U	K
U	K	O	L	P	F	U	R	S	T
B	L	E	S	K	O	P	M	A	N
K	O	L	R	S	O	N	F	G	R
P	Y	I	F	L	I	T	S	J	K
H	G	U	I	R	S	J	O	T	R

TOTAAL: 10

Operasie Rooitobie (bl. 24)

Henriëtte Linde-Loubser

- Die vier lede van die Ekokrygers-bende is Londi ✓, Alexander ✓, Nathan ✓ en Sophia ✓. (4)
- Ken een punt vir die aanbalingstekens en een punt vir die aanbaling toe.
“Dit is mense wat die natuurlike omgewing beskerm en bewaar.” ✓
OF:
“Ekokrygers veg vir die natuur.” ✓ (2)
- Rooitobies ✓ (1)
- Enige geskikte antwoord: een punt vir die naam van die projek en een punt vir die verduideliking in 'n volsin, bv. Ek sal graag by Red die Renoster betrokke wil raak ✓, want ek hou van renosters en wil graag hê my nageslag moet hulle nog in die natuur kan sien ✓. (2)
- Ken een punt vir die naam en een punt vir die kreet toe, bv. Renosterredders ✓ – Renosters het regte! ✓ (2)
- Enige twee van die volgende: rommel, plastiek, net, tou ✓✓ (2)
- Die boggelrugwalvis smyt die smokkelboot eenkant toe en laat die boewe uitval. ✓ (1)
- Die polisie neem die smokkelaars in hegtenis. ✓

OF:

Die polisie gooi die smokkelaars in die vangwa. ✓

(1)

TOTAAL: 15

Verrykingsaktiwiteit (bl. 25)

Rubriek: Plakkaat oor ekokrygers		
Gepaste opskrif	2	
Kleurvolle prente	3	
Byskrifte	2	
Netheid	2	
Spelling	1	
TOTAAL	10	_____ / 10

TOTAAL: 10

Apie en Vuurvlieg (bl. 29 & 30)

Elrien Scheepers

1. Apie is te vaak om die wurm te vang en te eet. ✓ OF: Apie wil eerder slaap as om die wurm te vang. ✓ (1)
2.
 - a. *Enige geskikte antwoord in 'n volsin, bv.* Apie val uit die boom uit, want hy raak aan die slaap. (1)
 - b. Apie besluit om in 'n visarendnes te slaap. ✓ (1)
3. Geitjie ✓ en Uil ✓ is ook gefrustreerd met Apie wat so slaperig is. (2)
4. *Enige drie van die volgende opsies:* “donker”, “maan”, “sterre”, “sak die son” en “dit word donker” ✓✓✓ (3)
5. “Haar liggie skyn helder en sy glimlag vir Apie.” ✓
OF:
“Jy is die eerste goggatjie wat vriendelik is met my.” ✓ (1)
6. Apie het groot ore om wurms te hoor kruip ✓, growwe tande om boomgom te kan kou ✓ en skerp oë om in die donker te kan sien ✓. (3)
7. a. Wees tevrede met wie jy is. ✓ (1)
8. *Enige geskikte volsinne, bv.*
 - a. Ek was gisteraand stoksielalleen by die huis toe my ouers laat moes werk. ✓
 - b. Ek eet myself trommeldik aan Ouma se lekker beskuit. ✓ (2)

TOTAAL: 15

Verrykingsaktiwiteit (bl. 30)

Rubriek vir Apie se nuwe slaapplek		
Naam van ontwerp	2	
Kreatiewe skets	3	
Byskrifte	2	
Netheid	2	
Spelling	1	
TOTAAL	10	_____ / 10

TOTAAL: 10

Hiperspoed-Herman en die Jupiter-Juweel (bl. 35)

Christina van Deventer

1. *Enige geskikte antwoord in 'n volsin, bv.*
'n Veiligheidsamptenaar is verantwoordelik vir die veiligheid in 'n fabriek. ✓
OF: 'n Veiligheidsamptenaar moet almal en alles beskerm teen ongelukke, diewe, ens. ✓ (1)
2. *Enige geskikte antwoord in 'n volsin, bv.* Ek dink ruimtetuie word in 'n ruimtefabriek vervaardig. ✓ (1)
3. Herman gebruik 'n 3D-drukker om 'n 3D-weergawe van homself te maak. ✓ (1)
4. b. alliterasie ✓ (1)
5.
 - a. Onwaar ✓ (1)
 - b. "Glo my, ek doen dit vir ons almal, om die heeal te red." ✓ OF: "Luister hier, Herman, ek is ook 'n Ruimteridder." ✓
OF:
"Baie geluk met jou nuwe posisie as Ruimteridder." ✓ (1)
6. *Enige geskikte antwoord wat sinvol gemotiveer is, bv.* Nee ✓, ek dink nie Hiperspoed-Herman se ma glo dit nie, want hy haal sy virtuele-realiteitsbril af. Dit bewys dat dit net 'n speletjie was ✓. (2)
7. *Enige geskikte antwoord wat sinvol gemotiveer is, bv.* Nee ✓, ek dink nie Hiperspoed-Herman se ma glo dit nie, want sy lag as hy homself Ruimteridder en Bewaarder van die Heeal noem ✓. (2)

TOTAAL: 10

Verrykingsaktiwiteit (bl. 35)

Rubriek: Ontwerp van 'n nuwe virtuele speletjie		
Vraag 1: Speletjie se naam is kreatief.	1	
Vraag 2: Al die karakters het name.	1	
Vraag 3: Genoeg inligting word oor die karakters gegee.	2	
Vraag 4: Reëls moet in minstens twee volsinne verduidelik word.	3	
Vraag 5: Bemerkingsplan is in 'n volsin geskryf.	1	
Spelling en sinsbou	2	
TOTAAL	10	_____ / 10

TOTAAL: 10

Speurder Simon en die vermiste muis (bl. 41)

Annerle Barnard

1. *Enige gepaste antwoord met 'n sinvolle motivering in 'n volsin, bv.* Ja ✓, my klas behoort 'n troeteldier te hê, want dit sal ons leer om diere te versorg ✓. (2)
2. Thomas se pa is 'n advokaat. ✓ (1)
3. *Enige geskikte antwoord in 'n volsin, bv.* Ek dink Thomas het die muise vir die slang gevoer. ✓ (1)

4.

Karakter	Karaktereienskappe
Juffrou Burger	onoplettend ✓ hartseer ✓
Liam	geboelie ✓ diereliefhebber ✓ bly ✓ hartseer ✓
Thomas	oneerlik ✓ gevoelloos ✓ gemeen ✓ kwaad ✓
Simon	planmaker ✓ oplettend ✓ kwaad ✓ bly ✓

(14)

5. *Enige geskikte antwoord in 'n volsin, bv. Ek dink Thomas noem die slang "Kietiekat" omdat die slang net soos 'n kat van muise hou.* ✓ (1)
6. *Enige geskikte antwoord met 'n volsin motivering, bv. Ek sou die slang Muisvreter* ✓ *noem omdat hy al die klas se muise opgevreet het* ✓. (2)
7. Die uitroepteken dui aan dat Simon ontsteld is. ✓ (1)
8. Simon se selfoon help hom om die saak van die vermiste muis op te los. ✓ (1)
9. *Enige geskikte antwoord in 'n volsin, bv. Nee* ✓ *, ek dink nie Thomas sal weer die klas se muise steel nie, want hy sal bang wees sy pa vind daarvan uit* ✓. (2)

TOTAAL: 25

Verrykingsaktiwiteit (bl. 42)

1. *Enige geskikte antwoord, bv.*
Simon se benodighede vir speurwerk
 - Kamera
 - Notaboek en pen
 - Vergrootglas
 - Vermommings
 - Boeie (6)
2. *Enige geskikte antwoord in 'n volsin, bv. Simon, jy kan eendag by die polisiemag vir werk aansoek doen.* ✓ (1)
3. *Enige twee geskikte volsinne, bv. Simon, jy kan mense met 'n verkyker dophou.* ✓ *Simon, jy kan jouself vermom.* ✓ (2)
4. *Ken een punt toe vir die voltooiing van die doolhof.* ✓ (1)

TOTAAL: 10

Die eenbeenkraai se wraak (bl. 47)

De Wet Hugo

1. *Enige geskikte antwoord in 'n volsin, bv. Ek dink die kinders noem die juffrou "Ou Pouveer" omdat haar van Pauw (sinspeel op "pou") is.* ✓ (1)
2. Die kinders roer nie/sit stil/beweeg nie. ✓ (1)

3. Hannes het die kraai se hok met die besem geslaan ✓ en hom natgespuit ✓. (2)
4. bleek/asvaal/vaal/wit ✓ (1)
5.
 - a. Hannes het vir die kraai vyftig appelpitte probeer voer. ✓ (1)
 - b. *Ken een punt toe vir die aanbalingstekens en een punt vir die aanbaling.*
 “Hy haal die pitte uit sy sak en wys vir Kyle. Al vyftig van hulle.” ✓✓ (2)
6. Prometheus se lewer is elke dag deur die arend opgevreet terwyl hy vasgeketting was. ✓ Hannes se ma maak die deur oop en die kraai vlieg weg voordat hy aan Hannes kan pik. ✓ (2)
7.
 - a. Dis baie warm. ✓ (1)
 - b. Elke ouer dink sy kind is die beste. ✓ (1)
8. *Enige geskikte antwoord met ’n volsin motivering, bv. Nee ✓, Hannes het nie sy les geleer nie, want hy probeer steeds om die kraai te vergiftig ✓.* (2)
9. ’n swerm voëls ✓ (1)

TOTAAL: 15

Verrykingsaktiwiteit (bl. 47)

Rubriek vir dialoog		
Formaat: name en dubbelpunt in die kantlyn, dialoog langsaan	1	
Inhoud: genoeg spreekbeurt	3	
Kreatiwiteit	2	
Volsinne: sinsbou	2	
Spelling	1	
Gepaste opskrif	1	
TOTAAL	10	____ / 10

TOTAAL: 10

Neksleutelkind (bl. 52)

Carin Krahtz

1. Miss Ebrahim noem Tracy ’n neksleutelkind omdat sy die huissleutel om haar nek dra sodat sy haarself by die huis kan inlaat na skool. ✓ (1)
2.
 - a. *Enige geskikte antwoord met ’n volsin motivering, bv. Nee, ek dink nie die onderhoof behoort so op te tree nie ✓, want dit is sy plig om kinders wat swaarkry te ondersteun ✓.* (2)
 - b. *Enige geskikte antwoord in ’n volsin, bv. Ek sou seker maak dat Tracy smiddae by die naskoolsentrum ingeskryf word. ✓* (1)
3. Tracy kan nie goed lees nie omdat sy soveel keer tussen skole rondgetrek het. ✓ (1)
4. Ouma Lies het nie baie geld nie, want sy en Tracy moet ’n bed deel. ✓ Hulle woon in ’n kamertjie agter in iemand se erf. ✓ Ouma Lies kook kos op ’n primusstofie ✓ en hulle was in ’n skottel ✓. (4)
5. *Enige geskikte antwoord in ’n volsin, bv. Ek dink Ouma Lies is ’n fabriekswerker wat heeldag op haar voete staan. ✓* (1)
6. *Enige geskikte antwoord in ’n volsin, bv. Ek dink Ouma Lies slaap aan die voetenent van die bed sodat daar meer spasie vir albei is om te slaap. ✓* (1)
7. *Enige geskikte antwoord in ’n volsin, bv. Ek dink die ry kerse is vir Tracy so mooi omdat sy nog nooit soveel kerse gelyk sien brand het nie. ✓* (1)

8. *Enige geskikte antwoord in 'n volsin, bv. Ek dink vir Tracy is drie kerse 'n duur geskenk ✓ omdat sy en haar ouma arm is ✓.* (2)
9. *Enige geskikte antwoord in 'n volsin, bv. Ek dink Tracy sal vir Ouma Lies leer lees. ✓* (1)

TOTAAL: 15

Verrykingsaktiwiteit (bl. 52)

Gebruik die bepunte van die vrae as riglyn by die merk van die aktiwiteit. Moedig leerders aan om in volsinne te antwoord.

TOTAAL: 10

Wie weet van Wally? (bl. 57)

Anzil Kulsen

1. Wally se ma het sy prestasies op haar Facebookblad geplaas omdat sy wou spog met sy prestasies. ✓ (1)
2. a. jaloesie ✓ (1)
b. Shaun het Wally se geweer se scope gebreek en aardige geluide gemaak wanneer Wally moes konsentreer. ✓✓ (2)
3. Wally het Shaun met sy windbuks raakgeskiet. ✓ (1)
4. *Enige twee van die onderstaande verskille:*

Laerskool Bovlei	Laerskool Môresig
Dorpskool	Plattelandse skool / landbouskool
Leerders gebruik sosiale media en tegnologie buite die klaskamer.	Leerders gebruik tegnologie en internet slegs vir lesse in die klas. / Die skool het 'n verbod op sosiale media.
Alle sportsoorte het duidelike reëls en sterk kompetisie.	Speel gaan nie vir leerders oor reëls, pryse en kompetisie nie.

(2)

5. *Enige geskikte antwoord in 'n volsin, bv. Nee ✓, ek dink nie Wally is 'n boelie nie, want hy het lank gely onder Shaun se jaloesie voordat hy sy humeur verloor het ✓.* (2)
6. *Enige geskikte antwoord in 'n volsin, bv. Mense sal dalk nie glo dat Wally vir Shaun mis nie omdat hulle weet hy het sy humeur vir Shaun verloor en hom met sy windbuks geskiet. ✓* (1)
7. *Enige geskikte antwoord in 'n volsin, bv. Ek dink Wally is bang die kinders in die park sal hom verwerp omdat hulle van sy geheim uitgevind het. ✓* (1)
8. *Enige twee van die onderstaande = een punt vir die aanhalingstekens, een punt vir die aanhaling:*
- “Sy vat hom aan sy hand en trek hom agter haar aan.”
 - “Kom, ek gaan stel jou aan al die boys voor.”
 - “Welkom, ou Wally.”
 - “Ons hoop die Shaun-ou se voet is gou beter.”
 - “Ons hoop nie jy word ooit hier so getart nie.”
 - “Alles gaan uitwerk, jy sal sien.” (2)
9. *Enige geskikte antwoord met 'n motivering in 'n volsin, bv. Nee ✓, ek dink nie ouers behoort hul kinders se prestasies op sosiale media te deel nie, want dit skend kinders se privaatheid ✓.* (2)

TOTAAL: 15

Verrykingsaktiwiteit (bl. 57)

WhatsApp-boodskap van Wally aan Shaun		
Gepaste titel	2	
Kreatiwiteit	3	
Korrekte lengte: 60–80 woorde	2	
Volsinne en goeie sinskonstruksie	2	
Spelling	1	
TOTAAL	10	_____ / 10

TOTAAL: 10

'n Lewe na Smak se smaak (bl. 62)

Naomi Meyer

- Smak op die maan*
Smak in Kaapstad (2)
- Smak probeer weghardloop, want hy is moeg daarvoor om in Jan Gerber se storietronk gehou te word. ✓ (1)
- Enige drie van die volgende:*
 - seer wanneer die glasruit hom sny
 - al die kleure wat hy sien
 - pyn in sy lyf wanneer hy hardloop
 - die geluid van 'n kar wat ry/toet
 - die gevoel van honger
 - die smaak van al sy gunsteling kos (3)
- Smak onthou die storie waarin hy met sy sussie gestry het, hoe sy pa met hulle geraas het en hoe skaam hy was toe sy ma hom op die voorkop gesoen het. ✓ (1)
- Onwaar ✓ “Rooi goed loop oor my hande en my bene. Wat is dit?” ✓ (2)
 - Waar ✓ “Dáár gee my ma altyd vir my kos soos brood en appels.” ✓ (2)
- Enige geskikte antwoord in 'n volsin, bv. Ek dink Jan Gerber wil vir Smak sy vryheid gee sodat Smak sy eie lewensverhaal kan skryf.* ✓ (1)
- Enige geskikte antwoord, solank dit met 'n hoofletter begin, bv. Werner/Smakman.* ✓ (1)
- Iets wat vasstaan, wat gebeur het, gedoen of vasgestel is, nie 'n verdigsel nie. ✓ (1)
 - Die vorm van 'n werk wat handel oor inligting/gebeure wat nie werklik is nie, maar eerder denkbeeldig of teoreties. ✓ (1)

TOTAAL: 15

Verrykingsaktiwiteit (bl. 62)

Rubriek vir Smak se reisplan		
Interessante titel	2	
Korrekte formaat met dag bo-aan elke aktiwiteit	1	
Korrekte lengte: 60–80 woorde	1	
Kreatiwiteit	4	
Volsinne met korrekte sinsbou	1	
Spelling	1	
TOTAAL	10	_____ / 10

TOTAAL: 10

Oelie Boelie (bl. 67)

Christien Neser

1. Beast ✓
Mafuta ✓
Mister Piggy ✓
Oelie Boelie ✓ (4)
2. Lindiwe ly aan albinisme wat beteken dat haar vel baie bleek is. ✓ (1)
3. Ulli was in die hoof se kantoor omdat hy Vernon van sy voete af geklap het. ✓ (1)
4. Lindiwe sou agter die seuns aanstorm, hulle met haar slurp optel en hulle oor die skool se dak gooi. ✓ (1)
5. *Enige drie van die volgende:*
 - Sy lyf is sag, soos 'n sak meel.
 - Sy bene is twee dik stampers.
 - Elke vierkante sentimeter van sy ligte vel is oortrek met fyn oranje sproetjies.
 - Sy wimpers en sy borselkop is wit. ✓✓✓ (3)
6. Ulli lig die boekrak op wat bo-op Pumi geval het sodat Pumi kan uitkom. ✓ (1)
7. Lindiwe stem saam dat voëls engele is, want die duif het gemaak dat almal nou weet wie boelies en wie regte manne is. ✓ (1)
8. Dit beteken dat die gebeure bewys het dat Ulli nie 'n boelie is nie, maar dat hy gaaf genoeg is om iemand te help wat hom geboelie het. Pumi het geleer dat Ulli 'n beter vriend as Vernon en Benny is. ✓ (1)
9.
 - a. Best Friends Forever ✓ (1)
 - b. Beste Vriende vir Altyd/vir Ewig ✓ (1)

TOTAAL: 15

Verrykingsaktiwiteit (bl. 68)

Rubriek vir anti-boelie-plakkaat		
Opskrif is treffend en gepas.	1	
Bevat 'n leuse onder die opskrif.	1	
Genoeg inligting oor hoe om boelies te hanteer	4	
Kontakbesonderhede	1	
Helderkleurige prent	1	
Netheid	1	
Sinsbou en spelling	1	
TOTAAL	10	_____ / 10

TOTAAL: 10

Wild en wonderlik (bl. 73)

Carina Stander

1. Milan en Arno is nie saam op die riviersafari nie omdat dit so gereën het dat hulle nie gehoor het toe die toergroep vanoggend geroep is nie. ✓ (1)
2. Mila dink haar en Arno se ouers sal hulle nie weer vertrou nie as hulle uitvind dat die kinders alleen in die wildernis moes oorleef nie. ✓ (1)
3. kiewiete ✓
eende ✓
'n ooievaar ✓
visvangers ✓
seekoeie ✓ (5)
4. Ek dink vlakvarke word vlaggie-stert-vlakvarke genoem omdat hulle sterte regop staan en soos vlaggies lyk wanneer hulle hardloop. ✓ (1)
5. *Enige geskikte antwoord in 'n volsin, bv. Ja* ✓, ek dink Arno het 'n unieke plan beraam, want ek het nog nooit gehoor van iemand wat 'n krokodil met kraletjies geskiet het nie ✓. (2)
6. a. "Hy lyk soos 'n boomstomp met 'n grynsag." ✓ (1)
b. "Ou krok en sy bende verdwyn soos bruistablette in die water." ✓ (1)
7. Nee, ek dink nie die kinders het verwag om beroemd te word nie. ✓
"Is ons nou celebs?" fluister Mila terug en knipoog vir haar nefie." ✓ (2)
8. Mila het geleer dat 'n mens wonderlike dinge raaksien as jy net 'n bietjie stilsit en oplet na jou omgewing. ✓ (1)

TOTAAL: 15

Verrykingsaktiwiteit (bl. 74)

DWARS

1. boomstomp
5. Dikkedensie
6. mekôrô
7. bruistablette
9. toergidse

AE

2. mooimaakgoed
3. verslaggewer
4. seekoeikalf
7. befoeterd
8. niggie

TOTAAL: 10

Drome kan vlieg (bl. 79)

Marita van Aswegen

1.
 - a. *Enige geskikte antwoord wat in 'n volsin gemotiveer is, bv. Ek sou graag worsrolle wou verkoop, want kinders is altyd honger op so 'n dag.* ✓ (1)
 - b. *Enige geskikte antwoord in 'n volsin, bv. Ek sal 'n vraelys opstel en leerders vra wat hulle graag op die dag wil eet.* ✓ (1)
 - c. *Enige geskikte antwoord in 'n volsin, bv. Ek sal plakkate maak en by my stalletjie en ander strategiese plekke in die skool opsit.* ✓ (1)
 - d. *Enige geskikte antwoord in 'n volsin, bv. Ek sal die wins spaar vir 'n nuwe fiets.* ✓ (1)
2.
 - a. Pula se naam pas by haar, want dit beteken reën en haar ma sê reën bring vir haar geluk toe waar word op entrepreneursdag toe die vrou al haar voorraad koop. ✓ (1)
 - b. Moipone se naam pas by haar, want dit beteken selfbewonderaar en sy dink baie van haarself. ✓ (1)
3. Liseho help vir Pula om die kopbande te bemark deur die fotomodel vir die produkte te wees. ✓ (1)
4. Pula se ma dink nie die lap sal werk nie, omdat shweshwe stywe lap is en kopbande gewoonlik van rekmateriaal gemaak word. ✓ (1)
5. Die koper kyk Moipone se stalletjie mis omdat sy haar selfoon uit haar handsak haal toe sy wegstap. ✓ (1)
6. *Enige twee van die volgende verskille:*

Pula se kopbande	Moipone se kopbande
Van shweshwe gemaak.	Van rekmateriaal gemaak.
Het dun draad binne-in waarmee mens interessante knope en strikke kan bind.	Lap het kolle en strepe op.
Het kaliko-stempeltjies as logo's op.	
Bestaan uit twee soorte lap.	

(4)

7. Enige geskikte antwoord in 'n volsin gemotiveer, bv. Ja ✓, ek dink Pula se drome kan vlieg, want sy wou kopbande by die entrepreneursdag verkoop, maar nou het sy 'n goeie besigheid ✓. (2)

TOTAAL: 15

Verrykingsaktiwiteit (bl. 80)

Rubriek vir advertensie in skoolkoerant		
Kreatiewe besigheidsnaam	1	
Treffende slagspreuk	2	
Beskrywing van produkte in volsinne	3	
Volledige inligting: plek, prys, kontakbesonderhede	2	
Kleurvolle illustrasie of foto	1	
Sinsbou en spelling	1	
TOTAAL	10	_____ / 10

TOTAAL: 10

Die superatsjoe (bl. 85)

Elizbè van der Colff

1. *Enige geskikte antwoord met 'n volsinmotivering, bv. My gunstelingsuperheld is Superman, want hy kan vlieg en ek hou van die kleur van sy kostuum.* ✓ (3)
2. Niel: nies verander alles eetbaar in groen groente ✓
Annalise: rubberrekarm ✓
Ma: kan haarself kloon ✓
Pa: superonthoukrag ✓ (4)
3. *Enige geskikte antwoord in 'n volsin, bv. Ek dink Niel se pa kan sy superkrag goed gebruik om te onthou waar sy ma die verlore motorsleutels gebêre het.* ✓ (1)
4. “Blykbaar was my oeroupagrootjie se neef regtig-egtig Superman!” ✓ (1)
5. *Enige geskikte antwoord in 'n volsin, bv. Lasagne is 'n Italiaanse pastagereg met maalvleis en witsous.* ✓ (1)
6. Niel se maskertjie val in die bak lasagne en hy begin te nies, wat daartoe lei dat die lasagne in groen groente verander. ✓✓ (2)
7.
 - a. Indien juffrou Molefe en haar span die gaste beïndruk, kan die skool in aanmerking kom vir 'n skenking vir 'n nuwe rekenaarsentrum. ✓ (1)
 - b. Dit is vir juffrou Molefe 'n krisis dat die minister 'n vegetariër is, want sy het glad nie 'n vegetariese dis voorberei nie. ✓ (1)
8. *Enige geskikte antwoord in 'n volsin, bv. Ek dink Niel en Annalise druk hul kneukels teen mekaar, want hulle is trots op hoe hulle as 'n span saamgewerk het om hul superkragte in te span om die krisis af te weer.* ✓ (1)

TOTAAL: 15

Verrykingsaktiwiteit

Rubriek vir illustrasie van 'n superheld		
Kreatiewe illustrasie	3	
Volsinne en sinsbou	4	
Spelling	1	
Netheid	2	
TOTAAL	10	_____ / 10

TOTAAL: 10

Koors

Derick van der Walt

1. Bokkie se kop is seer ✓, sy keel is seer ✓ en sy oë brand ✓. (3)
2. Bokkie se ma se bewys dat hy siek is, is dat hy warm voel. ✓ (1)
3. a. Bokkie het 'n koorsdroom oor katte wat baklei. ✓ (1)
- 4.

	Katte in span 1	Katte in span 2
Oogkleur	groen	blou
Pelskleur	grys	wit
Waar sit die katte?	op die boekrak	op die lessenaar

(6)

5. *Enige geskikte antwoord in 'n volsin, bv. Ek dink die woord “ma” word met drie a’s en drie akuutaksente gespel om te beklemtoon hoe hard Bokkie na sy ma roep.* ✓ (1)

6. Die woord “kattemaal” beteken om luidrugtig te speel of baljaar. ✓ (1)
7. b. nagmerrie ✓ (1)
8. *Enige geskikte antwoord in ’n volsin, bv. Ek sou die verhaal Droomkattemaal noem.* ✓ (1)

TOTAAL: 15

Verrykingsaktiwiteit

Rubriek vir paragraaf oor nagmerrie		
Gepaste titel	1	
Korrekte lengte: 60–80 woorde*	1	
Interessante inleidingsin	2	
Sterk slotsin	2	
Kreatiwiteit	3	
Sinsbou en spelling	1	
TOTAAL	10	____ / 10

TOTAAL: 10

Dagboek van ’n jong avonturier (bl. 95–96)

Elizabeth Wasserman

- Die toekanoël het ’n snawel in die vorm van ’n broodrolletjie. ✓ (1)
 - Gebruik eie diskresie by die merk van antwoorde. Interessante feite kan, bv. wees:*
Toekans het die langste snawels van enige voëls in die wêreld in verhouding tot hul liggaamsgrootte. ✓
Toekans eet meestal vrugte, maar soms ook insekte en klein akkedisse. ✓ (2)
- Die dagboekskrywer is ’n seun. ✓
“Boetman” ✓ (2)
 - “Hoera, ek is nie meer ’n weeskind nie!” ✓ (1)
- Enige geskikte twee volsinne, bv. Die dagboekskrywer se oupa is kolonel Brand, ’n beroemde vlieënier en ontdekker, wat jare gelede verdwyn het tydens ’n vlug oor die Amasone. Wanneer die dagboekskrywer hom vind, is kolonel Brand ’n verrimpelde ou mannetjie met ’n lang baard.* ✓✓ (2)
- Die dagboekskrywer kon nie bekostig om sy boot te koop nie; hy het dit geruil vir ’n paar balpuntpenne, die uniform wat hy op die boot gedra het en sy kamera. ✓ (1)
- Enige geskikte antwoord in ’n volsin, bv. Ek dink die dagboekskrywer hoop die apies het nie vlooië nie omdat hulle by hom geslaap het en hy nie deur vlooië gebyt wou word nie.* ✓ (1)
- Enige geskikte antwoord in ’n volsin, bv. Ek dink kolonel Brand het homself besig gehou deur bedags in die woud te soek vir kos.* ✓ (1)

7.

Rubriek vir poskaart		
Aanhef waarin poskaart aan Freddie gerig word en slot waarin gesê word wie die poskaart skryf.	1	
Korrekte lengte: 3–4 sinne	1	
Kreatiwiteit	1	
Sinsbou en spelling	1	
TOTAAL	4	_____ / 4

(4)

TOTAAL: 15

Verrykingsaktiwiteit (bl. 96)

Rubriek vir dagboekinskrywing		
Korrekte formaat: datum bo-aan elke dag, verlede tyd, ek-verteller	3	
Korrekte lengte: 60–80 woorde	1	
Skrywer deel emosies en gedagtes, gebruik uitroeptekens en vraagtekens.	2	
Kreatiwiteit	3	
Sinsbou en spelling	1	
TOTAAL	10	_____ / 10

TOTAAL: 10

Twee vir die prys van een (bl. 101–102)

Zelda Bezuidenhout

1.

Enige geskikte antwoord in 'n volsin, bv. Ek dink die titel pas by die verhaal, omdat dit aansluit by hoe Marna daarvoor voel om een van 'n tweeling te wees: asof mens twee vir die prys van een kry as mens met haar en Mieke te doen kry. (1)

“Twee vir die prys van een, soos 'n winskopie by Checkers.” ✓ (1)

2. Mieke kan die beste spookstories vertel. ✓

Mieke het hulle dooie witmuis gebalsem toe hulle in graad vier was. ✓

Mieke kon die pad see toe baie kort maak deur Engelse liedjies op Mamma se iPod in Afrikaans te vertaal. ✓ (3)

3. *Enige geskikte antwoord in 'n volsin, bv.* Mieke se ma bedoel dat Mieke nie spesiaal behandel hoef te word omdat sy siek is nie. ✓ (1)

4.

a. Marna se ma het 'n piesang, 'n pienk Fizzer en twee klapperkoekies in haar kosblik gepak. (3)

b. Marna is tevrede met die kosblik omdat sy weet niemand anders in die wêreld het ook so een nie. ✓ (1)

5.

a. *Enige geskikte antwoord in 'n volsin, bv.* Ek dink Marna noem vir Mieke die “marshmallow-prinses” omdat sy tussen 'n klomp wit en pienk kussings sit wat soos malvalekkers lyk. ✓ (1)

b. malvalekker ✓ (1)

6. a. Aan die begin van die verhaal voel Marna deursigtig wanneer Mieke soveel aandag kry. ✓ (1)
 b. *Enige geskikte antwoord in 'n volsin, bv.* Soos die verhaal verloop, begin Marna al hoe liever vir Mieke voel. ✓ (1)
7. *Enige geskikte antwoord in 'n volsin, bv.* Ek dink Marna beplan om Mieke te neem om Karen Zoid te ontmoet. ✓ (1)

TOTAAL: 15

Verrykingsaktiwiteit (b. 102)

Rubriek vir emmerskoplysis		
Interessante titel	2	
Korrekte lengte: minstens vyf aktiwiteite	1	
Volledigheid: persoon en rede word verskaf.	2	
Kreatiwiteit	4	
Sinsbou en spelling	1	
TOTAAL	10	<u> </u> / 10

TOTAAL: 10

Die dag van die stootskrapers (bl. 108–109)

EKM Dido

1. *Let wel: Die aanbaling kan slegs reg gemerk word indien die leerder korrek WAAR of ONWAAR geantwoord het. Ken 'n halfpunt vir WAAR/ONWAAR en 'n halfpunt vir die aanbaling toe.*
- a. Onwaar ✓ $\frac{1}{2}$
 “viervertrek-stadsraadshuis” ✓ $\frac{1}{2}$ (1)
- b. Waar ✓ $\frac{1}{2}$
 “Dit sal sekerlik meer interessant wees as nóg 'n besoek aan die museum.” ✓ $\frac{1}{2}$ (1)
- c. Onwaar ✓ $\frac{1}{2}$
 “Ma sê die pyn lê vir haar nog vlak tussen die puin van Distrik Ses. Sy wil nie daarvoor praat nie,’ verduidelik sy.” ✓ $\frac{1}{2}$ (1)
- d. Onwaar ✓ $\frac{1}{2}$
 “Bonnie rol haar oë. ‘Doilies is so outyds!’” ✓ $\frac{1}{2}$ (1)
2. *Enige geskikte antwoord in 'n volsin, bv.* Die Kaapse Klopse is Maleier koorgroepe ✓ wat bekend is vir die helder kostuums wat hulle op Tweede Nuwejaar dra wanneer hulle deur die strate van Kaapstad marsjeer en sing en dans ✓. (2)
3. *Enige geskikte antwoord in 'n volsin, bv.* Ek dink Ouma Rosalie gebruik sulke woorde sodat die leser makliker kan glo dat sy al oud is. ✓ (1)
4. In 1966 het die regering besluit dat ses-en-sestig duisend bruinmense uit Distrik Ses moes padgee omdat dit tot 'n gebied vir witmense verklaar is. ✓ (1)
5. Bonteheuwel ✓
 Mitchells Plein ✓
 Atlantis ✓ (3)
6. *Enige geskikte antwoord in 'n volsin, bv.* Ek dink Ouma Rosalie begin huil wanneer die onthou haar onkant vang. (1)

7. Ouma Rosalie se geslag se protesoptrede was vreedsaam as hulle deur die strate gestap of met plakkate op die sypaadjies gestaan het. Bonnie se geslag ken protesoptrede met toi-toi bewegings. ✓ (2)
8. die dreun van stootskrapers ✓
die harde slag teen mure ✓
die breek van bakstene ✓ (3)
9. *Enige geskikte antwoord in 'n volsin, bv.* Aan die begin het Bonnie nie veel begrip vir of belangstelling in die geskiedenis van Distrik Ses nie ✓, maar hoe meer haar ouma oor haar persoonlike herinneringe vertel, hoe meer ontwikkel Bonnie begrip vir hoe erg dit vir die inwoners van Distrik Ses was en besef sy sy het 'n plig om die geskiedenis met haar klasmaats te deel ✓. (2)
10. *Enige geskikte antwoord in 'n volsin, bv.* Ek dink die Distrik Ses-museum is belangrik vir die mense van Suid-Afrika omdat kennis van die geskiedenis ons sal help om te verhoed dat so 'n tragedie ooit weer in Suid-Afrika sal gebeur. ✓ (1)

TOTAAL: 20

Verrykingsaktiwiteit (bl. 109)

Rubriek vir paragraaf oor my woonbuurt		
Interessante en geskikte opskrif	1	
Goeie inleidingsin	1	
Minstens tien beskrywende woorde is gebruik en onderstreep/omkring/verlig	5	
Goeie slotsin	1	
Inhoudsvrae is deeglik beantwoord	10	
Sinskonstruksie en spelling	2	
TOTAAL	20	_____ / 20

TOTAAL: 20

Zoem! (bl. 115–116)

Sidney Gilroy

1. *Enige geskikte antwoord in 'n volsin, bv.* Ek dink die naam Tsepo word so gespel om dit 'n futuristiese gevoel te gee wat aanpas by die styl van die verhaal. ✓ (1)
2. *Enige geskikte antwoord in 'n volsin, bv.* Ek dink Gaustaats staan vandag as Gauteng bekend. ✓ (1)
- 3.
- a. hidroponiese plase ✓
b. winkelsentrum ✓ (2)
4. *Let wel: die aanbaling kan slegs reg gemerk word indien die leerder korreke WAAR of ONWAAR geantwoord het. Ken 'n halfpunt vir WAAR/ONWAAR en 'n halfpunt vir die aanbaling toe.*
- a. Onwaar ✓ $\frac{1}{2}$
“As die persoon genoeg krediete het wat onder hul vel ingeplant is, gaan 'n groen lig bo die robot se skerm aan en val die snoepgoed by 'n deurtjie uit.” ✓ $\frac{1}{2}$ (1)
- b. Waar ✓ $\frac{1}{2}$
“Hy het haar voor die laaste pouse gesê wat aangaan.” ✓ $\frac{1}{2}$ (1)
- c. Onwaar ✓ $\frac{1}{2}$
“Al die ander mense op die trein sit en staar na die hologramme wat uit hul handpalms

- kom.” ✓ $\frac{1}{2}$ (1)
- d. Onwaar ✓ $\frac{1}{2}$
- “Hy moes dit seker verwag het.” ✓ $\frac{1}{2}$ (1)
- e. Onwaar ✓ $\frac{1}{2}$
- “You have not been doing your homework.” ✓ $\frac{1}{2}$ (1)
5. *Enige geskikte verduidelikings in volsinne, bv.*
- a. Sy hart klop vinnig in sy borskas. ✓ (1)
- b. T-sep-0 hoop sy bene gee nie onder hom in nie. ✓ (1)
6. *Enige geskikte antwoord in 'n volsin, bv.* Ek dink T-sep-0 is teleurgesteld dat die bal hom inwag ✓, want nou sal hy al sy agterstallige huiswerk moet inhaal ✓. (2)
7. Plekname (*enige drie*):
- Al-X-andra – Alexandra
- Gaustaat – Gauteng
- \$andton – Sandton
- M1Drand – Midrand
- So-we-2 – Soweto
- Restaurant: W1mpyZero – Wimpy (4)
8. “die enorme pod in die lug wat soos 'n heliumballon bo Gaustaat dryf” ✓ (1)
9. *Enige geskikte antwoord in twee volsinne, bv.* Ek dink kinders sal oor 'n honderd jaar van nou af hul eie ruimtetuie hê waarmee hulle tussen hulle huise en skole sal kan vlieg. ✓✓ (2)
- OF BETER:
- Ek dink kinders sal oor 'n honderd jaar tussen hulle huise en skole kan teleporteer. ✓✓ (2)

TOTAAL: 20

Verrykingsaktiwiteit (bl. 116–117)

1.

Rubriek vir ontwerp van T-sep-O se toestel		
Gepaste opskrif vir ontwerp	1	
Gepaste byskrifte vir ontwerp	2	
Illustrasie met fyner besonderhede	2	
3–5 volsinne oor die werking van die toestel	2	
Kreatiwiteit	1	
Netheid	1	
Sinsbou en spelling	1	
TOTAAL	10	____ / 10

(10)

2.

DWARS

2. Sjakaan ✓
5. dertien ✓
7. woonstelblokke ✓
8. Liandrie ✓
9. Dlamini ✓
10. Kwezi-A ✓

AF

1. ruimtetrein ✓
3. krediete ✓
4. huiswerk ✓
6. hologramme ✓

(10)

TOTAAL: 20

Blyplek vir 'n nuwe begin (bl. 123)

Rouxnette Meiring

1. Dain en Lingai is klimaatsvlugteling omdat die eilande waar hulle vandaan kom nou as gevolg van aardverwarming onder die see is. ✓ (1)
2. *Enige geskikte antwoord met 'n motivering in volsinne, bv. Ja, ek stem saam dat die peperwortelboompie hul kosbaarste besitting is, want dit het 'n hoë voedingswaarde ✓ en kan ook as medisyne gebruik word ✓.* (3)
3. Die naam Vanuatu beteken “ons land vir ewig”. ✓ (1)
4.
 - a. Dain dink Selin kan nie meer vertrou word nie, want haar nuwe blyplek het haar verander: sy en die mense saam met haar sal Dain en Lingai gevange hou. ✓ (1)
 - b. *Enige geskikte antwoord in 'n volsin, bv. Ek dink Selin tree anders op omdat sy nou desperaat is vir besittings waarmee sy haarself aan die lewe kan hou. ✓* (1)
5. *Enige geskikte antwoord in 'n volsin, bv. Ek dink Plastiekeiland is van berge rommel gemaak wat op een hoop in die see ronddryf. ✓* (1)
6. *Gebruik eie diskersie by die merk van die vraag. Die onderstaande eilande is moontlike antwoorde – oorweeg ook ander opsies:*
 - Fiji
 - Nieu-Caledonia
 - Wallis en Futuna
 - Tuvalu
 - Nieu-Seeland
 - Cook-eilande
 - Tonga
 - Samoa en Amerikaans Samoa ✓✓✓ (3)
7. *Enige geskikte antwoord in 'n volsin gemotiveer, bv. Ek dink die bewoners van Plastiekeiland sal almal klimaatsvlugteling wees ✓ omdat hulle goeie woonplekke onder die see verdwyn het as gevolg van aardverwarming ✓.* (2)
8. *Enige geskikte antwoord in 'n volsin, bv. Ek dink Selin en die Plastiekeilanders wil Dain en Lingai se seiljag hê omdat dit 'n beter blyplek as 'n hoop rommel is. ✓* (1)
9. *Enige geskikte antwoord in 'n volsin, bv. Iets wat toekomsfiksie/distopies is, het uiters negatiewe eienskappe waarmee mense oor die algemeen nie sou wou saamleef nie. ✓* (1)
10. *Enige geskikte antwoord in 'n volsin, bv. Vanuatu 'n groep tropiese eilande met helder seewater en groen plante, terwyl Plastiekeiland 'n hoop rommel is wat nooit opgeruim is nie en waarop mense nou woon. ✓✓* (2)
11. *Enige geskikte antwoord in 'n volsin, bv. Ek dink Dain, Lingai en Jib sal vis probeer vang. ✓* (1)
12. *Enige geskikte antwoord met 'n motivering in 'n volsin, bv. Ek dink dis 'n verhaal van hoop ✓, want Dain en Lingai is positief oor die toekoms en het ook die peperwortelboompie by hulle ✓.* (2)

TOTAAL: 20

Verrykingsaktiwiteit

Rubriek vir paragraaf oor aardvernietiging		
Treffende opskrif	2	
Boeiende inleidingsin	2	
Tien byvoeglike naamwoorde onderstreep/verlig/omkring	5	
Slotsin vat gedagtes saam	2	
Korrekte lengte: 80–120 woorde	2	
Kreatiwiteit	5	
Sinsbou en spelling	2	
TOTAAL	20	_____ / 20

TOTAAL: 20

Die een (bl. 129–130)

Chase Rhys

1. *Enige geskikte antwoord in 'n volsin, bv.* Ek dink die walvisse sing die liedjie om te sê die verteller is so vet dat hy sekerlik familie van hulle moet wees. ✓ (1)
2. “Vedag draai ek dertien” ✓ (1)
3. neusgate ✓ (1)
4. gehardloop nie ✓ (1)
5. “Ek wiet is die selle spreeu, wan ek het nog nooit een soes dié gesiennie: een oeg is swart ennie anne een skyn lektriek blou.” ✓ (1)
- 6.

R-weglating	Assimilasie	Verhoging van e- of o-klanke	Ontronding
onneste	onneste	oeg	yt
wêkie	wêkie	oepe	
pikdonke		biesem	
		wies	

7. Die uitdrukking beteken ek het 'n gerug gehoor. (8)
8.
 - a. *Enige geskikte antwoord met 'n motivering in 'n volsin, bv.* Nee, ek dink nie die spreeu het werklik vir die tannie vertel dat die verteller die wêreld gaan red nie ✓; ek dink sy het die wysheid om dit self te weet ✓. (2)
 - b. *Enige geskikte antwoord in 'n volsin, bv.* Ek dink die ou tannie kon deur die venster sien hoe die verteller die ander kinders bang laat voel het toe hy dapper genoeg was om oor haar heining te spring. ✓ (1)
 - c. *Enige geskikte antwoord wat met benyse uit die teks gemotiveer is, bv.* Ja, ek stem saam dat die verteller die wêreld gaan red ✓, want hy is dapper genoeg om in die ou tannie se erf in te gaan ✓ en hy is gaaf genoeg om haar te help om haar tuin skoon te maak en vir haar verfwerk te doen ✓. (3)

TOTAAL: 20

Verrykingsaktiwiteit

Rubriek vir vriendskaplike brief		
Formaat is korrek: <ul style="list-style-type: none"> • Adres • Datum • Beste • Vriendelike groete • Naam 	5	
Korrekte lengte: 80–120 woorde	1	
Kreatiwiteit	3	
Sinsbou en spelling	1	
TOTAAL	10	_____ / 10

TOTAAL: 10

Somervakansie (bl. 136–137)

Cecilia Steyn

1.
 - a. Netta wil graag vir Kananelo ✓ en Katrien ✓ vertel hoe haar vakansie verloop. (2)
 - b. Netta kan hulle nie van haar vakansie vertel nie, want haar ouers het besluit dat niemand van hulle hierdie vakansie hul selfone mag gebruik nie. ✓ (1)
2. *Gebruik eie diskresie by die merk van die vraag. Emosies kan bv. wees:*
 - verliefdheid ✓
 - opgewondenheid ✓
 - onsekerheid ✓
 - skaamwees ✓ (4)
3. *Enige geskikte antwoord in 'n volsin, bv. 'n Hiatus is 'n pouse of ruskans van iets/iets wat mens gereeld doen, bv. om elke dag baie ure selfoonspeletjies te speel. ✓ (1)*
4. *Enige geskikte antwoord in 'n volsin, bv. Ek dink Netta se verliefdheid sal maak dat sy en Kris minder tyd saam sal deurbring en dat Kris gevolglik verveeld sal wees. ✓ (1)*
5. *Enige geskikte antwoord met 'n motivering in 'n volsin, bv.*
 - b. Kampeer in die wildtuin ✓
 Ek sal graag saam met my gesin in die wildtuin wil kamp, want ons hou daarvan om wilde diere in hul natuurlike omgewing te sien. ✓ (2)
6. Netta se ouers het – nes Netta en Jarred – ook tydens 'n Desembervakansie ontmoet. ✓ (1)
7. As mens muisneste het, is jou op deurmekaar van verliefdheid. Netta se gedagtes is deurmekaar as name en 'n lewensverhaal probeer uitdink vir die seun in die ander motor. ✓ (1)
8. *Enige geskikte antwoord in twee volsinne, bv. Vou die tent oop en druk die pale in die regte posisies. Trek die pale saam met die tent regop en slaan die tentpenne in om die tent stewig geanker en regop te hou. ✓✓ (2)*

TOTAAL: 15

Verrykingsaktiwiteit (bl. 137)

1. (10)

Rubriek vir nuwe slotparagraaf		
Interessante opskrif	1	
Inleidingsin sluit aan by oorspronklike verhaal se slot.	2	
Korrekte lengte: 80–120 woorde	1	
Kreatiwiteit	3	
Slotsin vat die verhaal goed saam.	2	
Sinsbou en spelling	1	
TOTAAL	10	_____ / 10

2. Gebruik eie diskresie by die merk van die vraag na aanleiding van die illustrasie, bv. Die outydse karavaan is kleiner as die modern een. (5)

TOTAAL: 15

BreinBoks (bl. 143)

Fanie Viljoen

1. *Enige geskikte antwoord in 'n volsin, bv. Ek dink Martin se pa noem hom op sy volle name omdat hy baie ernstig wil klink oor wat hy sê.* ✓ (1)
2. Martin se nuwe skool se naam is Toekoms Teg. ✓ (1)
3. *Enige geskikte antwoord in 'n volsin, bv. Ek dink die afkorting 4IR staan vir Vierde Industriële Rewolusie.* ✓ (1)
4. *Enige geskikte antwoord, bv. indrukwekkende* (1)
5.
 - a. Martin kan by sy nuwe skool aan 'n robotika-kompetisie ✓, 'n wiskunde-olimpiade ✓ of 'n wetenskap-ekspo deelneem ✓. (3)
 - b. Die gedagte maak Martin naar, want hy hou nie van een van hierdie vakke nie. ✓ (1)
- 6.

	OU SKOOL	NUWE SKOOL
Onderwysers	Onderwysers van wie Martin nie hou nie	Geen onderwysers nie Hologram van juffrou wat in Amerika sit
Pouses	Het pouses	Geen pouses nie
Wie/wat is in die ingangsportaal?	Skool se sekretaresse	Eon die robot
Periodes	Dertig minute lank	Geen periodes nie
Klaskamer se uitleg	<i>Enige geskikte antwoord, bv. Soos ons klaskamer</i>	Kinders sit in hokkies, elkeen by sy eie rekenaar.
Taal van onderrig	<i>Enige geskikte antwoord, bv. Afrikaans</i>	Enige taal
Leerders	<i>Enige geskikte antwoord, bv. Lyk soos Martin</i>	Lyk soos hoenders wat in hokkies grootgemaak word. Wetenskapformules en wiskundesomme blink in hul oë.

(14)

7. *Enige geskikte antwoord in 'n volsin, bv. Ek dink Martin se pa is gretig dat hy na die nuwe skool toe kom omdat hy dink dis 'n goeie skool wat Martin op die toekoms sal voorberei.* ✓ (1)
8. *Enige twee titels van Fanie Viljoen se tienerboeke, bv.*
- *Onderwêreld*
 - *Donker web*
 - *Brand*
 - *Veldiep*
 - *Leens met letsels*
 - *Nova-reeks*
 - *Aksieheld Austin*
 - *Spring*
 - *Offers vir die vlieë* ✓✓

(2)
TOTAAL: 25

Verrykingsaktiwiteit (bl. 143)

1.

Illustrasie van die BreinBoks se binnewerke		
Gepaste opskrif	1	
Gedetailleerde illustrasie	3	
Kreatiwiteit	2	
Minstens vyf byskrifte	3	
Spelling	1	
TOTAAL	10	_____ / 10

2.

Rubriek vir verduideliking van die BreinBoks se koppeling aan die menslike brein		
Gepaste opskrif	1	
Korrekte lengte: 80–120 woorde	1	
Gebeure word chronologies aangebied en is genommer.	2	
Stappe is in volsinne met korrekte woordorde geskryf.	2	
Kreatiwiteit	3	
Spelling	1	
TOTAAL	10	_____ / 10

TOTAAL: 20

